

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Felelős szerkesztő: Soóthy Gyula.

A lap szellemi részét illető cikkek a szerkesztőségnek, az előfizetési pénzek az egyházmegyei pénztár (Gyulafehérvár vár) címére, reklamációk pedig a kiadóhivatalnak (Papp György) küldendők.

Megjelenik minden csütörtökön.

Az előfizetés díjai:

Egész évre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8 Kor
Félévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4 "
Negyedévre	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2 "

— Hirdetések díjszabás szerint. —

A kongrua.

E hónap 23.-án lesz évfordulója azon emlékezetes püspöki konferenciának, mely véglegesen megállapodott a katolikus papság kongruarendezésének arányaira nézve. Ezzel a ténnyel az utolsó akadályt is elhárították és a kormány a nyilvánosság elé léphetett a katolikus papság kongruájának rendezésére vonatkozó javaslatával, melyet március hó 26.-án az országgyűlés részleteiben is elfogadott s ez a királyi szentesítés által rövid idő alatt törvény erőre fog emelkedni.

Mivel úgy a püspöki kar, mint a kormány, a katolikus papság kongruájának minimumát évi 1600 koronában állapította meg, a szigorú fegyelemben és engedelmességben felnevelt papság sem a püspöki kar, sem pedig a kormány ellen nem kezd szocialisztikus vagy anarchisztikus izgatást és szervezkedést e csekély dotáció miatt, hanem önmegtagadással és igényeinek rendkívüli korlátozása által

arra fog törekedni, hogy e csekélységből is megélhessen. Nyomorogni fog, az bizonyos, mert a közvelemény alig ismeri azt a szociális nyomort, mely a katolikus alsó papság széles rétegeiben otthonos. A pap fogalma nálunk össze van kötve a vagyon, a jólét fogalmával és a közhit abban a meggyőződésben szenved, hogy csak kövér, boldog és gazdag plébános van Magyarországon. Pedig a szegény parókiák százain csak alig tengődik a plébános és a káplán.

Azonban ezen tengődés dacára, a jelenlegi papság nyugodtan, békében fog dolgozni tovább egyházáért és hazájáért. Ezen lelkeskedő papság körében nem fogja felütni fejét az elégedetlenkedő szervezkedés, amely ma már megmozgatta a társadalom mindazok osztályait, a melyek elviselhetetlennek találták megélhetésük sanyarú feltételeit és életviszonyaik javulását gyakran erőszakos kitörésekkel is megkísérelték. Nem az aggaszt bennünket, hogy az állam a kongruatör-

vényben büntetéssel sújtja a haza ellen vétkező papot. Sőt ennek csak örülni tudunk, mert szigorú büntetést érdemel az a pap, fődje bár vállalt érseki palást vagy egyszerű talár, ki a nép előtt a vallásosság nimbuszával jelenik meg s ezt a magasztosan fenséges nimbuszt hazaellenes undorító agitációk takarójául használja. A papnak az az elhivatása, hogy a lelkeket egészséges táplálékkal lássa el, de aki a haza ellen tüzeli, fanatikussá, epidemikussá teszi a lelkeket, aki szent öltönye révén, közel férközvén népéhez, ezt a közelséget arra használja fel, hogy a hazaárulás maszlagával megmérgezze a néplélek ártatlanságát, arra sújtson le a törvény teljes szigorral s irtsa ki az egyház és a haza testéből e fekélyt, mert mindkettőnek nagy szolgálatot tesz vele.

Amiatt sem sopánkodunk, hogy az elemi népiskolai tanítónak több fizetése van, mint a plébánosnak és a csendőrmester magasabb nyugdíjt élvez, mint az 50—55 évig szolgáló plébános. Szűk kor-

T Á R C A.

Meráni levél.

Most jöttem haza egy böjti prédikációról: meg voltam elégedve, meghatott, jól esett. Egy kapucinus prédikált. Kerestem az okokat, miért hatott meg ez a szentbeszéd?

A következőkre találtam: 1) rövid volt; 2) a szónok átérezte, amit mondott; 3) két kedves történetet beszélt el; 4) nem kiabált azzal az üres állpáthosszal.

Egy valaki mondta nekem: „ha mi jó szentbeszédet akarunk hallgatni, akkor el kell mennünk a kálvinista templomba”; — nem lehet egészen elfogadni e mondást, de sok igazság van benne.

Sok hiba van nálunk úgy a szónokokban, mint a hallgatókban. Miért is hatott meg az a böjti szent beszéd?

Mert rövid volt. A „Custos” folyóiratban olvastam ezt. A hitnek ülesztője és fen-

tartója volt és marad mindig a prédikáció. De napjainkban egyórási beszédet tartani annyi, mint merényletet követni a hívek jóakarata ellen; annyi, mint eltekinteni attól, hogy a mai modern, sietős világ és életrend ezerféle gondot és teendőt rak az emberek vállaira; s így lehetetlen követelni azt, hogy az emberek a szt. mise után még egyórási beszédet is hallgassanak. A főprédikáció tarthat 25—30 percig. Stolcz Albán már régen megmondotta, hogy a mi fél órán túl van, az már az ördögé; nincs abból semmi haszon. A missziós vagy lelkigyakorlati beszédek különös körülményeikkel fogva egész más kategóriába tartoznak. A mai korhoz legjobban illenek s ahol behozták, kitünően beváltak az úgynevezett öt perces prédikációk.

Vasár- és ünnepnapon a főoltárnál tartott szt. mise alatt vagy után 5—10 perces beszédet tartanak. Ez a modern systema mindenütt bevált. Az a jó beszéd, mikor a hallgatók a végén letérdelve felsóhajtának: beh! kár, hogy már vége van; ha nem is olyan tökéletesen kidolgozott az a beszéd, van eredménye. In-

kább, mint mikor a szónok mesterművet ad elő, de a hallgatók izegnek-mozognak s már ötször kimondták magukban az ament s készüldtek letérdelni. Aztán meg röviden és határozatosan sokkal nehezebb beszélni, mint hosszan, elnyújtva.

Vége van már annak az időnek, a melyben én is mint falusi káplán működtem. Az én megboldogult principálisom jó ember volt, de bizonyos dolgokban nem lehetett hozzá férközni. Vasárnap beharangoztatott 10 órakor, a nép összegyűlt, — de ő úgy 3/411-kor vagy 11 órakor ment be s akkor kezdett bele az egyórási beszédbe. A bírónak meg volt hagyva, hogy a fiatalságot bottal kergesse be a templomba, sokszor aztán egy órakor jöttek ki a templomból. Az embereket most csalogatni kell érdekes, rövid beszédekkel a templomba s türelmüket egy hajszálnyira sem szabad igénybe venni. Türelmetlen, szundikáló hallgatókból úgy sincs semmi haszon, — ott csak az ördög arat.

Tetszett, mert a szónok átérezte a amit mondott, lelkéből jött. Mennyit hangoztatom az én fiamnak a

OBERBAUER A. UTODA

BUDAPEST, IV. VÁCI-UTCA 17.

„A legjobb hírnevek orvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók stb. gyára. „

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

látók közé be lehet szoktatni az életet. Minket az egyház jövője aggaszt. Napjainkban az anyagiasság dominál mindenben. Az a hatodik gimnazista jobban ismeri az 1—11-ig terjedő fizetési osztályokat, mint a hármás szabályt. Már tízennégy éves korától kezdve csak azt hallja, hogy melyik életpálya jövedelmezőbb és melyik pályán lehet több mellékjövedelemre szert tenni és mekkora penziót fog élvezni 30—35 évi szolgálatlalt.

Mily nagy vallásosság és idealizmus szükséges ahhoz, hogy valaki papi pályára szánja gyermekét és mily fokozott mértékben szükséges azokat az ideális eszméket beültetni az ifjú szívekbe, hogy valaki papi pályára lépjen.

A tehetségesebb, élelmesebb ifjúság kerülni fogja e pályát, mert itt 1600 koronánál többre csak szerencsés véletlen folytán viheti. Püspök, kanonok nem lehet mindenki, a papnevelő intézeti tanárok is 1200—1400 korona évi fizetést élveznek; a szegényebb egyházmegyékben csak 8—10 olyan parókia van, ahol 1600 koronával több a fizetés, de itt oly sok mindenféle kiadása van a plébánosnak, hogy akárhány anyagi tönkre megy, szárnyai aláhanyatlanak, szelleme megbénul s a nagyobb alkotásokra teljesen képtelen lesz.

Rövid idő múlva azon szomorú tapasztalatra fogunk ébredni, hogy a papi pályára csak akkor fog menni az ifjúság, a mikor a többi életpályákon már túlsúlyosság állott be. Ekkor is csak a silá-

nyabb elemet fogjuk megkapni, legtöbbnyire csak azokat, kiket a szükség szorított ide. Mit fog kezdeni ezekkel az egyház? Miképen fogja a gyenge tehetségeket annyira kiiskolázni, kiművelni, hogy ismeretei oly intenzívek, látóköre oly kiterjedt, önmegtagadása oly nagy legyen; a melyekkel tudjon uralkodni az anyagi nyomoron s tudjon megküzdeni azon előítéletekkel, melyek csak az anyagiakban bővelkedő, dús fizetésű egyéneknél ismeri el a tiszteletet, a tekintélyt.

Auctoritas pauperis est sicut fumus, a szegény ember tekintélye olyan, mint a füst, nem ér semmit, az emberiség kilencvenkilenc százaléka erre esküszik.

Igaz, hogy a mély vallásosság, a szent ügy iránti lelkesedés soha sem törődött az anyagi javakkal, ezeknek hiányában is tudott nagy műveket létrehozni. De ilyen kiváltságos szellemeket csak nagy ritkán szülnék a századok. A nagy tömegek, ha a szellemet a megélhetés anyagi gondoljai lenyűgözve tartják, egykedvűen végzik előirt teendőiket, vagy pedig legtöbbször még ezeket is fokozatosan a minimumra redukálják.

Ilyen erővel az egyház, a vallás ügyét előrevinni nem lehet, ilyen katonákat a gazdag és eszes hadvezérek is hasztalanul vezetnek nagy harcokra, mert a küzdelmet nehezen veszik fel s igen gyorsan kapitulálnak.

De a katolikus alsó papság anyagi ügyeinek jobb elrendezése, azon szerepnél fogva, a melyet az szociális és főleg

táció már ezen célból is, — nem tekintve még egy garmada okot.

Tetszett, mert két kedves történetet beszélt el.

Ja, — de hát hol vegyem ezeket a történeteket? — Felelet: a sült galamb nem repül az ember szájába! Először is figyelni kell az irodalmat s ha olyan könyv jelen meg, megrendelni. A mint már jelent is meg több ilyen munka irodalmunkban. A következő módszert meg a kegyelmes úrtól tanultam meg Komáromban. Újságokat kell jártni, mennyitörténet, élettörténet fordul elő azokban, elő azonnal az ollóval, vágd ki s tedd el egy külön jegyzőkönyvbe, ragaszd fel s a margóra ird fel, miről szól? A füzetekben mennyi van, ha mindjárt kép is az; hallunk valamit társaságban, velünk történik a lelkipásztorokodásban; utazásunk alatt mennyit gyűjthetünk. Nekem már két kötet ily gyűjteményem van.

A boldog Pellion káplán könyvei között találtam ily gyűjteményt, — egész életre való. Aztán jó regényt olvasunk, mily gyönyörű jelenetek vannak abban, mit alkalomadtán eredménnyel felhasználhatunk. Mikor a „Quo vadis“-t olvastam, abból elmélkedtem, prédikáltam. Egy pár év előtt az „Alkotmány“ hozott ily regényt a kereszténység üldözéséből, sokat hasz-

nemzeti téren játszik, valósággal nemzeti ügy is. Az országra nézve nemzeti érdek az, hogy megbízható és megelégedett papság örködjék az állam egysége és nemzeti becsülete felett, a melyben a katolikus alsó papság eddig is mindig első tényező volt és elsőnek is kell maradjon.

Mi bízunk a főpapság áldozatkészségében és a kormány azon ígretében, hogy az 1600 korona minimumot rövid időn belül fel fogják emelni és ezzel az ország egyik legintelligensebb testületét a szellemi dekadenciától, a vezetésökre bízott nagy erkölcsi feladatokat a pusztulástól meg fogják menteni.

Ezért bizalommal nézünk a jövő elé, s megnyugvással várjuk a katolikus alsó papság kongruájának újabb és méltányosabb rendezését.

Hogyan hamisította meg Thalmas francia egyetemi professor a Jeanne D'Arcra vonatkozó történelmet.*

C. Norbey után franciából fordították: D. S. T.

*Thalmas a minap egy hírlapi cikket közölt a „Journal“-ban; mely azonban nem elég tiszteletteljes nyilvános elégtétel Jeanne D'Arc-nak:

„Azon alkalomból, midőn a Pápa Jeanne D'Arc-ot, Franciaország megszabadítottját a szentek közé akarja iktatni, egy Thalmas nevű szabadkőműves francia professor, gyalázó szavakkal illette őt.

Midőn e miatt úgy az egyetemi ifjúság, mint a józanabb gondolkodású franciák a leghevesebben kikeltek Thalmas ellen, ő egy második hírlapi cikkben enyhíteni akarta durvaságait, de ez sem elégítette ki az igazságosabb érzelmeiket, a miért is C. Norbey párisi egyetemi tanár, a „La Croix“-ban válaszolt. Egy fouri családban lefordították magyarra és közlés végett lapunknak engedték át.

náltam belőle lelkigyakorlatok alkalmával. A sepsiszentgyörgyiek emlékezhettek rája. Egy fűszál a réten, egy agyontiport hangya az úton, egy kis éneklő madár a temető bokrai között, mennyi anyagot nyújt. Természetesen mindennek gerince és csontváza a theologiai tudomány, melyben folyton kell magunkat gyakorolni, tökéletesíteni. Ime: a jó pap holtig tanul.

Tetszett, mert nem kiabált azzal az üres alpáthosszal.

A meggyőződésnek, az átérzésnek nincs bántó lármája. Az emelkedés, az erősség a hangban a dolog, a tárgy természetéből önkényt következik. Nem bántó, hanem ez is az eredményhez tartozik. A bántó lármát s az alpáthoszt hányan kultiválják az életben, szinte már a néphe beleverték, hogy ez a jó prédikáció s az ilyen papot kell megválasztani plébánosnak. Egy vélemény ilyen prédikációról: „olyan jól (érsz: erős hangon) prédikált, hogy nem tudtam elszundikálni, hiába próbáltam.“ Sokszor az ürességet tölti be a lármázó alpáthos. A hallgatóságról majd más alkalommal. Addig is Isten velünk!

Sóóthy.

pannovéldében az elmélkedés szükségességet, hasznát ebből a célból. Kell meditatálni, mert különben nem tudunk hatásosan, jobban mondva eredményesen prédikálni: szépen — talán igen, de nem haszonnal. Meditatálni kell jóval előbb a beszéd tárgyáról — ha sétálunk, ha brevit mondunk, ha újságot olvasunk, — ha éjjel nem tudunk aludni, — mindig és mindenütt s a jó gondolatot azonnal feljegyezni úgy, hogy mikorra összeállítjuk a beszédet, egész kis gyűjtemény legyen előttünk; aztán ráleheljük a mi imádságos lelkünket, megmelegítjük, összeforrasztjuk szerves egésszé a mi szt. mise által táplált szívünk szeretetét. Akkor olyan biztosan, világosan áll előttünk az egész beszéd, lehetetlen belesülni annak, aki meditatál. A szónok meggyőződése, szívének melege, hangjának varázsa belelopózik a hallgatók lelkébe, hol aztán a kegyelem veszi át a további munkát.

Emlékszem rá jól, valamelyik évben P. Müller tartott lelkigyakorlatot nálunk; amint kinyitotta a száját, azonnal éreztük lelkünkben a meghatottságot. Mondogatták: „a csak a spirituálisnak, meg a kicsiny papoknak való a meditáció; az élet egészen más.“ — Azt hiszem, a mondottakból világos, hogy az életben működő nagy papoknak még szükségesebb a medi-

Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli Részv.-Társ. Budapest, V., Báthory-u. 5.
főlerakata GYULAFEHÉRVÁROTT
Kőbányai részvényserfőződe főraktára cégnél.

— Állandóan raktáron vannak és árusítatnak azonnali palackcsere mellett: —

Borszéki főkut	Boholti	Hankó
Borszéki Kossuth-kut	Előpataki	Kászón-Jakabfalvi
B-széki Boldizsár-kut	F.-Rákosi Mária	Kászón-Salutaris
Bodoki Matild	Féherkői	Répati
Baross	Glória	Székelv-Selters
Borhegyi	Horgász	Stojkai

mivel megfosztja őt a hősiesség önfeláldozástól, megtagadja természetfölötti küldetését és így dicsőségének koronájából két drága-követ elrabol.

Ezen cikknek, mely meghamisítja úgy a hazai történelmet, mint megsérti a hazát, egy párisi tudós ezen válaszával szállunk szembe, mely bebizonyítja, hogy Jeanne D'Arc szerepe, kiváltképen Orleans ostrománál, embe r i l e g kimagyarázhatatlan.

Thalamos határtalan lekicsinyléssel tárgyal, állítván, hogy sem az ő életében, sem Orleans megszállásában nincs csoda, hogy az egész csak legenda, azaz egy képzelti mese, melyet könnyen hívő emberek halála után több mint 15 év múlva találtak ki. — Ember nem hazudhatik nagyobb határozottsággal.

Jeanne D'Arc maga adta elő a roueni pörben ifjúságának tetteit, melyeket domremy-ben vitt véghez, látomásait és katonai műveleteit. Minden beszédét leírták a bírák jelenlétében és híven meg is őrizték. Szent Katalin, sz. Margit és sz. Mihály arkhangyallal folytatott társalgásai teljesen természetfölöttiek. Igyekeztek is a bírák neki történetet, őt érzéki csalódottnak feltüntetni; kérdezték is tőle, vajjon valójában testileg látta-e sz. Mihályt és az angyalokat, mire felel: „Testi szemeimmel oly jól láttam őket, mint a hogy most önöket látom, és a mikor eltávoztak tőlem, keservesen sirtam; úgy szerettem volna, ha magukkal visznek”. — Milyen arca volt sz. Mihálynak? kérde tőle az egyik. „Erre nem felelhetek önnek, nincs rá engedelmem.”

Akárták tudni, vajjon sz. Katalint és Margitot megcsókolta-e? „Igen, mind a kettőt megcsókoltam, mondá ő és olyan jó illatuk volt.”

Ezen találkozás a szentekkel több mint hat évig tartott.

Íme ezek tündöklő csodák és a jóslatok, miket neki sz. Mihály és a szentek tettek az ő nyilatkozataiból, a francia hadsereg előtt, még mielőtt megtörténtek volna, ismereteské valának.

A bírák oly hitetlenül nevettek, akár csak ma a kételkedők. Ezt ő észre is vette; de vi gyorgásukra mindig készen volt egy felelettel. Egyik közülök, kinek auvergnai-i vagy gascon-i kiejtése volt, kérde tőle, vajjon sz. Katalin jól beszélt-e franciául? „Jobban, mint ön.” felel.

Jeanne D'Arc kortársa, Jean Chartier (Chronique) kronikájában elejétől végig elmondja Orleans felszabadulására vonatkozó tetteket. A XI ik századból egy kéziratot őriztek meg, a Nemzeti Könyvtárban (Fonds français II°. 2. 691.), mely a fentiek miniatúrával díszített másolata. D'Enguerrand de Monstrelet, ugyanazon időben készült krónikája több részletét elbeszélte; ép így a Székely Journal-ja és De la Tuclele krónikája.

Dunois, a ki a hadsereget vezette, és aki őt az ütközetekben oly gyakran látta oldala mellett, 1455-ben eskü alatt vallotta a Jeanne D'Arc-nak fényes elégtételt adó, megújított perben, hogy saját füleivel hallotta jóslatait és csataterveit, és látta az angol erődök ellen intézett hősi kirohanásait. D'Alanson nagyherceg, Louis Comtes, az ő apródja és D'Aulon lovászmestere megerősítik Dunois nyilatkozatait és mondják, hogy az ostromot megelőző nap, mily csodálatos felvilágosítást nyert, a tervek megállapításában és mily rettenthetlen vala az összeütközésnél. Mindnyájan bámulatba estek, tekintve fiatal korát és nemeké felénkségét.

Jeanne D'Arc egész határozottan állította, — tudva szentei közléséből, — hogy ki fogják szorítani az angolokat, először Orleansból, aztán az egész országból. Pedig minden arra muta-

tott, hogy az angolokat semmi sem fogja feltartóztatni hódító útjukban. Fényes győzelmet arattak Harengs (hering) napján; ők valának urai Normandiának és Bretagneknak, Anjou egy részének és a francia szigeteknek. Megkoronázták Párisban VI. Henriket Francia- és Angolország királyának és előnyomultak az ország közepéig, hogy előzzék VII. Károly trónörökösét, aki már a fölött gondolkodott, hogy Spanyolországba vagy Skóciába kimenekül.

A trónörökös nem híven, hogy a fiatal lány az ég küldötte, fogadását elhalasztotta, Chinonba, azután Poitiers-be kikérdezte és kivallattatta a püspökök, papok és főurak által, három héten keresztül, mielőtt egy hadtestet reábizott volna. Ami mindenekelőtt meglepő volt, egy napon Jeanne D'Arc VII. Károlyhoz ment és mondá neki: „Felséges Úram, miért nem hisznek nekem?” És emlékeztette őt egy imára, mellyel Istenhez fohászkodott s mit csak Isten és ő tud. A trónörökös igen nagyon szorult helyzetében kérde önmagától, ha vajjon ő-e valóban a francia trón törvényes örököse és belepven kápolnájába, a következő imával könyörgött az Úrhoz: „Ha ő a francia uralkodóházból származott törvényes örökös és kell hogy az ország öve legyen, őrizze és tartsa is meg számára az Isten; ha nem, úgy nyujtsa segédelmét, hogy a halált vagy fogságot kikerülve, Spanyolországba vagy Skóciába futhasson”.

Ez az az ima, melyre Jeanne D'Arc őt emlékeztette és hozzátette: „Isten nevében mondom neked: te vagy Franciaország igazi örököse és a király fia”.

A herceg most már nem tudott ellene mondani. Teljesen meg volt győződve, hogy Isten szólott hozzá szentjei által. Ő maga választott ki számára egy vezérkart és teljes hadi fegyverzetel szerelte fel őt; de Jeanne többre becsülte azt a kardot, melyet ő sz. Katalin utasítása szerint keresett meg, fierbois-i sz. Katalin oltára mögött, majdnem a föld ezinén.

A rendelkezésére bocsátott sereg némelyek szerint 3000, mások szerint 7—8000 embert számlált. Ez kevés volt arra, hogy az ellenség sorait átvágja és megkísérelje Orleans városát az ostromzár alól felszabadítani, élelemmel ellátni, mert már elelmük sem volt, hogy bevehesse az angolok által épített négy erődöt vagy bástyát, melyek meg voltak rakva fegyverekkel. Dunois esküdött, hogy veszélyes volt kockáztatni seregüket a Loire folyó mindkét partján lépcsőzetesen felállított, körülbelül 10000 fegyveressel szemben.

Jeanne D'Arc-nak első sikere az volt, hogy az angolok éberségét kijátszotta, az élelemmel megrakott társzekerekkel a városba nyomult ő maga, Dunois sal, Lahire-ral és 200 lándzsával. Este 8 órakor vonult be fehér lován ülve. A lakosokat leirhatatlan örömmámor fogta el. Eléje siettek fáklyákkal és próbálták őt vagy legalább is lova farkát megérinteni. Egész a székesegyházba követték őt, hova imádkozni és Istennek hálát adni ment.

Jeanne harcolt; Isten adta a győzelmet!

Kántorok katonai szolgálata.

Az elemi népispolák napirenden lévő államosítása magával hozza a tisztán csak kántori állások szükségszerű rendszeresítését. Hogy miért? az bővebb indoklásra nem szorul, de nem is tárgya jelen sorainknak. Itt csak arra akarok szorítani, hogy, vajjon olyan fiatal kántorok, kik nem tanítanak, hanem csak a kántorságot teljesítik, nem tennének-e eleget

katonai kötelezettségüknek, ha póttartalékba helyeztetnének?

A törvény azt mondja: „ha különös tekintet érdemlő családi viszonyok forognak fenn: akkor csak a két hónapi katonai kiképzetésre kell a szabadságot katonának bevonulnia.” Kántor és egyházközség között eléggé s „különös tekintet érdemlő családi viszonyok forognak fenn” és mégis pl. a csiksztdmokosi kántort h á r o m é v e s katonai szolgálatra hívták be, hol éjjel a VI-ik Zsoltár 7. és 8. verseit énekelheti, nappal pedig saját szemeivel láthatja, hogy: „Zsindelyzik a kaszárnya tetejét.” A törvény azt is mondja: „a tényleges katonai szolgálat alól fölmenthetőek és póttartalékba helyezendők azok, a kik valamely mezei gazdaságban m a g u k gazdálkodnak.” Hat a kántorok is m a g u k e g y e d ü l gazdálkodnak, mint kántorok az Úr szőlőjében. Minthogy tehát egyházközség és kántor egymás nélkül el nem lehetnek: papi- és tanítói gyülekekből ajánlatos volna felfolyamodni a honvédelmi Minisztériumhoz a végből, hogy a tisztán csak kántori állásban működő kántorokat — a mennyiben katonai szolgálataknak még eleget nem tettek — p ó t t a r t a l é k b a h e l y e z z e.

Körödv Mihály.
plébános.

Iparkiállítási alap.

Gyulafehérvár sz. kir. város érdeműs polgármesterének az 1908. évről kiadott jelentésében szerényen hűzódik meg egy alap, az alapok rovataban számszerint a 15-ik, mely iparkiállítási alap címe alatt van nyilvántartva.

Ezt az alapot a gyulafehérvári ipartestület egykori bizottsága tette le, még abban az időben, amikor az ipartestület vezetőségének célirányos eszméi is keletkeztek, amikor az ipartestület visszatekintvén közel negyedszázados múltjára, azt a szomorú valóságot kellett konstatálnia, hogy a testületnek üres és sivár volt addigi élete, celtalan és eredménytelen addigi működése.

Az iparkiállítási alap létesítésével az illető bizottság mintegy irányt mutatni az ipartestületnek arra, hogy a ma is érvényben levő szabályok által a legszűkebb cselekvési terre szorított testületi tagokra más feladatok is harulnak, a testületbeli állapot nemcsak arra való, hogy nyilvántartás vezetessék az iparosokról, azok legényeiről és inasairól, és hogy a nyilvántartás céljára szükséges költségeknek viselésére köteleztessek a tagok minden más recompensatió élvezete nélkül.

Más intenciója is lehet egy ipartestületnek — így vélekedett az akkori bizottság, — mint például: művelődés az ismeretek szerzésében és tökéletesedés az iparban.

Bár az ipartestületi szabályok minden korlátozó voltak mellett is ezeket az eszméket nem zárják ki, azért mégis évtizedek multak el anélkül, hogy valakinek eszébe jutott volna ily irányba terelni az ipartestület működését.

Az a bizottság megelégette az ipartestületi élet stagnálását, s mint legmegfelelőbb cselekvési tért, egy iparkiállítási rendezését jelölte meg.

S az a bizottság igen helyesen választotta meg az egyleti élet fejrissítésére szükséges eszközt. Egy iparkiállítással az iparosok iparuk előbbre vitelére, az iparban való tökélesbülésre lettek volna ösztönözve s arra éppen az ipartestületben találtak volna leginkább alkalmat, hogy egymást buzdítva, az eszme felkarolására egymást lelkesítve, fogjanak hozzá a nagy mű kiviteléhez.

Iparkiállítás Gyulaféhvárt!

Minő szép feladatnak látszott ez akkor!

Tanuságtétel arról, hogy városunknak is van kielégítő ipara, városunkban is vannak értelmes és hivatásuk magaslataira felemelkedett iparosok.

Magának a város jó hírnevének érdekében is megbecsülhetetlen értékének látszott az eszme megvalósítása, mert tekintettel arra, hogy városunk kulturális helyzete minden irányban kielégítő fokra emelkedett, iparilag nem tudott számbavehető eredményeket felmutatni.

Egy iparkiállítással ezt a szépségihábit orvosolhatta volna a város iparossága és ma már iparilag is versenyképesnek volna elismerve Gyulaféhvárt.

Az ipartestület ennél méltóbban nem tehetett volna bizonyosságot arról, hogy tényleg felismerte a multja eredménytelenségét és hogy annak jóvátételét őszintén akarja.

Az a bizottság, mely a mulasztást megsokalta, alapot tett le a város polgármesterének gondviselésébe, amde ennél többet nem tehetett. Az a bizottság nem volt örök életű, megszűnt létezni s megszűntével felbomlott a megkezdett mű, s azóta szerény kamataiból névesszik csak az alap.

Ezek után csak azt kértem, hogy valjon annyifele című jótékonyaság gyakorlása képesen nem lehetne-e ezen alap gyarapítására is áldozni valamit?

Bosznya, Messina, Vöröskereszt, Legényegylet, Olvasókör, Pénztárak, Kaszinó, Állami iskola stb. stb. hacsak 5—10 százalékat juttatják volna működésük pénzbeli eredményének az iparkiállítási alapra, máris tekintélyes összeggel gyarapodott volna az alap.

De hát ki gondol az iparkiállítási alapra?

Akinek érdekében fekszik s akihez legközelebb áll az eszme, az ipartestület, az most el van foglalva a senkitől se kerdett, senkitől se kívánt „b e l s ő r e f o r m o k” ismerte tésevel.

A város közönségére hárul tehát a feladat, hogy karolja fel azt a sok reménységgel letett alapot, ne feledkezék meg róla, mert így egymagában évszázadok kellene a szükséges megnövekedéséhez. Erre pedig nem várhat Gyulaféhvárt, mert ahol megvannak a kulturának egyéb szükséges feltételei, ott fejlett iparnak is kell lenni. Ennek a haszna felér minden egyéb kulturális vállalkozás hasznával, még talán az ipartestület „belső reformjával” is.

Competens.

H I R E K.

— **Személyi hír.** A kegyelmes püspök úr március hó 30-án a déli vonattal a püspöki konferenciára Budapestre utazott, honnan aprilis hó 2-ára, péntekre haza érkezik.

— **Kinevezések.** Dr. B a l á s E n d r e papnöveldei kormányzót püspök urunk ónagyméltósága kegyesen kinevezte házasságvédőnek, szerzetesi fogadalom védőnek és egyházmegyei ügyésznek, mely állások Dr. Ujfalusi József kanonok úr elhunytával üresedtek meg.

Az egyházmegyei hittanár vizsgáló bizottság rendes tagjai lettek kegyes főpásztori kinevezés folytán: Dr. B a l á s E n d r e és Dr. K ö r ö d y P é t e r teológiai tanárok; póttanárokká pedig Dr. F e j é r G e r ő főgimn. tanár és R a k J ó z s e f papnöveldei tanulmányi felügyelő.

— **A papnöveldekék** az irodalmi iskola március 28-án tartott ülésén szépen emlékeztek meg boldogult Dr. Ujfalusi József apátkanonok-

ról, szeretett tanárukról. Bethoven gyászindulója vezette be a kicsiny házi ünnepélyt. Az elnök emlékezett meg a boldogultról s fejezte ki a veszteség nagyságát, mely a papnöveldekéket érte. Ujlaki János III. é. hh. hosszabb alkalmi költeményben búcsúzott az elhunytól. A gyűlést megjelenésükkel tüntették ki kegyelmes püspök urunk és nővere: Hohenlohe hercegasszony. Kegyelmes atyánk is szép szavakkal emlékezett meg az elhunytól, sőt mint követendő példaképet állította a növendékek elé.

— **Szentgyakorlatok.** A központi papság és a hegyaljai főesperesi kerület papsága a tanítókkal együtt március hó 30-án a székesegyházban végezte húsvéti szent gyónását, amely alkalommal Imets Fülöp Jakó rudinai apát, főesperes, székesegyházi enekló kanonok a jelenlévő nagyszámú papok és tanítókhöz megható konferencia-beszédet intézett.

— **Egyháztanács.** A gyulaféhvárti róm. kath. hitközség egyháztanácsa és iskolaszéke március hó 25-én rendes gyűlést tartott, amelyen előterjesztették a régi temetőalap számadásait. Az alap jelenleg kitesz 939'45 K.-t. Z o m o r a Dániel plébános-elnök bejelentette, hogy a volt német várközség vagyonából $\frac{8}{12}$ rész vagyis 16271'42 K. jutott a végső felosztáskor az elemi iskolának, mely összeg kamataiból a még életben lévő volt német várközségi szegény tagoknak és ezek gyermekeinek évente segélyezésére kell fizetni 247'42 K.-t, a fennmaradó összegből két tanítónak a lakás illetménye 120—120 K.-val a törvényszerű 360 K.-ra emelendő és a hátralévő 186 K. az iskola felszerelésének megújítására fordítandó. A hitközségi közgyűlés megtartásának határidejét májusra tűzték ki. Vegül a jövő iskolaszéki ülés tárgyaül fölvették az iskolai adóról való határozathozatalt. A gyűlés megtartására N o v á k Ferenc polgármester, hitközségi gondnok úr a város ház tanácsa termet átengedte, mely szívessegeért az egyháztanács halas köszönetet nyilváníttotta.

— **A brassói róm. kath. Oltáregyesület** f. évi március hó 24—27-iki szentgyakorlatot tartott Kaszonyi Alajos dr. lelkiatya vezetése mellett a szentferencendí nővérek házi kápolnájában a következő naprenddel: márc. 24-én d. u. 5 órakor bevezető elmelkedés, 25—26-án d. e. 9 órakor és d. u. 4 órakor szentbeszéd, elmelkedés, 27-én d. e. 9 órakor szentbeszéd, elmelkedés, 27-én d. u. 3 órakor szentbeszéd, gyónás, 28-án reggel 8 órakor közös szent áldozás.

— **A brassói állami középiskolák** 1909. március 25—28-ig a róm. kath. főelemi iskola rajztermében Meisel József plébános vezetése mellett lelkigyakorlatot tartottak a következő programmal: március 25-én esütörtökön d. u. 5 órakor „Veni Sancte”; bevezető szent beszéd, 26-án pénteken d. e. $\frac{1}{2}$ 8 órakor szent mise; II. szent beszéd, d. e. $\frac{1}{2}$ 11 órakor III. szent beszéd, d. u. 5 órakor IV. szent beszéd, 27-én szombaton d. e. $\frac{1}{2}$ 8 órakor szent mise; V. szent beszéd, d. e. $\frac{1}{2}$ 11 órakor VI. szent beszéd, d. u. 3 órakor VII. szent beszéd. Szent gyónás. 28-án vasárnap d. e. 7 órakor befejező szent beszéd. Búcsúimák. „Te Deum”.

— **Kegyelmes püspök urunk** a székesegyházi róm. kath. templomban Angster J. és fia pécsi orgonagyáros által készített új orgona költségeinek fedezéséhez 300 koronát kegyeskedett saját pénztárából adományozni. Ezért híveim és magam részéről a legmélyebb és hálatal szívről mondok köszönetet kegyelmes főpásztorunknak és igérem, hogy szegény híveimmel együtt soha sem feledkezem meg kérni a jó Istent, hogy bőkezű adományáért jutal-

mazza meg. Isten fizesse meg! K á d á r M á t y á s, lelkész.

— **A brassói polgári iskola** róm. kath. vallású növendékei részére f. év márc. hó 21—25-ig szt. gyakorlatot tartott Oláh Dániel plébános Kádicsfalváról. Naponként négy beszédet.

— **Brassói Uj Lap.** Március hó 15-től kezdve az Uj Lap mellékleteként Brassóban fenti címen lap indult. Az előfizetők száma eddig 800. Szerkesztőség a plébánia hivatal.

— **Tornaünnepély.** Gimnáziumunk tornaköri ifjúsága Gyümölcsoltó Boldogasszony napján délután egy minden részletében páratlanul sikerült disztornázást mutatott be a közönségnek. A felvonulás és a himnusz elenékése után szabad gyakorlat következett. Meglepő volt az a ritka egyöntetűség, amellyel ezt a sok figyelmet érdemlő gyakorlatot értékelték. Jól esett látni bámulatos elénkésüket s edzett testük ruganyos ügyességét a korláton és nyújtott végzett gyakorlatoknál, hol kicsik és nagyok szokatlan biztossággal és szabályszerűséggel állottak meg helyüket. Valamennyi között bizonyára legjobban tetszett a III. osztályosok botgyakorlata. Egy kiválogatott diszszázad nem csinálhatna pontosabban, nagyobb precizitással a maga dolgát. Az egész műsor úgy volt összeállítva, hogy minden pillanatban új meg új látvány tárult a közönség elé, amely érdeklődésének ezuttal a szokottnál is nagyobb jelét adta, zsufofóság megtöltve a számára főntartott helyet. A végén természetesen mindenki ünnepelte derek tornatanárunkat, Bihary Belát, aki fáradságot nem ismerő buzgalommal vezette a tanulók előkészítő munkáját. Az ünnepély fényét nagy mértékben emelte kegyelmes püspök urunknak, Hohenlohe hercegnőnek, valamint a tisztárok nagy részének jelenléte Seichensthuell tabornok vezetésével. Városunk előkelői közül is sokan voltak ott, köztük Novák Ferenc kir. tanácsos, polgármester.

— **Halalozás.** Bándi Vazul misés pap, nyugalmazott brassói róm. kath. főgimn. igazgató, tb főesperes, szentszéki tanácsos életének 62 ik, papságának 37 ik évében folyó hó 24-én este a haldoklók szentségeinek felvetele után az Úrban elhunyt. Temetése folyó hó 27-én (szombat) délután 9 órakor volt a főtéri róm. kath. plébániáról. Ugyanekkor a főtéri templomban gyászmise, mely után a hült tetem az ótordai köztemetőbe örök nyugalomra helyeztetett. Az örök világoasság fényeskedjek neki!

Az Istenben boldogult igazgató haláláról a brassói róm. kath. főgimnázium tanárikara következő gyászjelentést adta ki: „A brassói róm. kath. főgimnázium tanári kara fájdalommal tudatja, hogy hét éven át volt buzgó és lelkes igazgatója Főtisztelendő Bándi Vazul tiszteletbeli főesperes, szentszéki tanácsos, ny. főgimnáziumi igazgató f. hó 24-én este munkás életének 62-ik évében hosszas szenvedés után a haldoklók szentségeivel többször megerősítve csendesen elhunyt az Úrban. A megboldogult hosszú tanügyi pályája alatt ritka előrelátással, kiváló ügyszertetettel, gazdag tapasztalatokkal szolgálta a nemzeti és vallásos nevelés ügyét. Tanártestületünk f. hó 27-én d. e. 9 órakor lelkéért engesztelő szt. miseáldozatot mutatott be az Úrnak a helybeli r. kath. plébánia templomban. Az örök világoasság fényeskedjek neki! Brassó, 1909. március 25. A r. kath. főgimnázium tanári kara”.

— **Gyászír.** A Kolozsvárt megjelenő E l e n z é k - ből olvassuk, hogy Dr. Vajda Gyula egyetemi rendes tanár, a piarista rend kormányának tagja és az országos középiskolai tanárvizsgáló bizottság elnöke március hó 27-én tü-

dögnyulásban elhalt. Sajnáljuk, hogy e halál-
esetről az erdélyrészi egyetlen katolikus lapot
nem értesítették, pedig Vajda Gyula éveken
keresztül az erdélyi rom. kath. Status igazgató-
tanácsának tagja lévén, egyházmegyénnel már
e nagy bizalmi állásánál fogva is szorosabb
összeköttetésben volt.

— **Egyetemi hallgatók otthona.** Régóta
gondolkozik az egyetemi hallgatók Mária-kon-
gregációja, hogy lehetne a fővárosba került
keresztény, jövevényes, erkölcsös ifjaknak egy
egységes otthonba való csoportosításával a
tovább neveltetéséről, az útbaigazításáról, ke-
resztényi neveléséről gondoskodnia. Hogyan
lehetne „megmenteni“ őket a jözevő élet számára,
hogy lehetne megtartani őket a társadalomnak,
az egyháznak igazi hasznára. Mert tény, sokkal
kevesebb azoknak az ifjaknak a száma, akik
kiszabadulva a szülők gondos kezeiből a maguk-
kal hozott erénytől és erélytől támogatva nem
esnek martalékká a nagyváros esábitó hivo-
gatásának, mint azoké, akik gyengességük bil-
eiseibe verve aléltan esnek össze az első hamis,
esábitó szóra s mikor felébrednek, már lelki
beteg. Dicséretes, üdvös, hatalmas munkába
fogott a budapesti urak Mária-kongregációja,
midő elhatározta, hogy kongregációi-otthonait
épít, ahol az egyetemi és főiskolai ifjak is
allandó otthon lehetnek, amelynek létrehozása
tisztán a keresztény társadalom nemes jószívű-
ségétől függ. Nemes a szándék, erős az akarat,
de az anyagi támogatás még hátra van. Az
urak Mária-kongregációja ebből a nemes célból
nyereménny tárgyasorsjátékot rendez.
A főnyeremény tízezer korona értékű. Egy
sorsjegy ára 1 korona. Szereteitell for-
dulunk a keresztény magyar társadalomhoz,
támogassa jóakarátával, nemes adakozásával
hatalmas, gyönyörű tervünket. Csekélyke kis
összegekről van szó, amelyet bárki áldozhat e
nemes célra; hisz csak egy nap vonjuk meg
magunktól a szórakozást s már is meg van a
csekély adomány. Nemes a cél, lelkesítő a gon-
dolat, felemelő az eszme, dicséretes a jóakarát,
szilárd a reményünk, a keresztény társadalom
sietni fog áldozni a nemeslelkűség díszes oltárán.

— **Csikszentmiklóson** a mozgositott kato-
nák nem a sírás, rivás- és koresmázásban
kerestek bevonulásuk előtt vizsgálatát, hanem
testületileg megjelenéven szeretett lelkipásztoruk
előtt szt. gyónást és áldozást végeztek. Áldozás
után Körödy Mihály plébános a töle megszokott
hével és szívől származó keneteljes szavak-
kal lelkes beszédet intézett a tüzóvó hadfiakhoz,
reámutatva arra, hogy a hova most ők esetleg
bevonulnak, ott Hunyadi és Kapisztrán hajdan
fegyver mellett keresztel kezükben és szívük-
ben győzedelmeskedtek az ellenségben. Buzdi-
totta ifjú barátait, hogy a mai napon szívükbe
szállott szentségi Jézust sértetlenül hordozzák
keblükben s ez meg fogja védeni a halálos
sebesüléstől a benne bízókat. Sirtak a hadfiak,
de nem úgy, mint akiknek nincsen reményeségük.

— **Vadászok figyelmebe.** A szalonka va-
dászát időszerűen érdekes megjegyeztünk, hogy
egy előkelő vadkereskedő, frissen lőtt szalon-
kákat, teljes diszkreó mellett szállít a határra.
Kívánatra kipróbált orv-vadászokról is gondos-
kodik csekély napidíj, de jó élelmézés mellett.

— **Kik a leigázottak?** A romániai lapok
és iskolai tankönyvek, mikor a mi románajkú
hívtársainkról emlékeznek meg, sohasem fe-
lejtik el a „leigázottak“ jelzést is használni. Pe-
dig azok a román írók, a kik az igazságot sze-
retik, nyíltan ki merik mondani, hogy a román-
ajkú magyar polgárok szociális helyzete össze-
hasonlíthatatlanul kedvezőbb, mint a szabad
Románia földműves kizsákdáié, a kik még ma

is a román bojárok embertelen igájában nyög-
nek — reménytelenül. A román költők elismert
legkiválóbbja, Delavrancea, a bukaresti Atheneu-
ban tartott egyik előadásában így jellemezte:
Mikor találkoznak a mi vidéki román parasz-
tunkkal, nem egyéb az, mint egy halovány, ki-
égett szemű, rongyos és moeskos lény, a ki e
mellett még annyira gyöngye, hogy szinte hal-
lani csontjai zörgését. Egyik tudós orvosunk
azt mondta a mi falusi parasztjainkról, hogy
azok olyan esontvázhoz hasonlítanak, melynek
darabjai természetes sorrendben vannak ugyan
egymáshoz kapcsolva, a melyre azonban csak
egy piszkos bőrt dobtak, takaró gyanánt. —
Ha még ezekhez hozzávesszük azt a rettenetes
tudatlanságot, mely a romániai agyoncsigázott
jobbágy parasztságot jellemzi általában, akkor
büszké lehetünk a mi elnyomottjaink állapotára,
szemben a „Romania libera“ rabigába fűzött
szabad polgárainak helyzetével szemben.

— **Mit szól ehhez Maniu?** A cernovitz
„Patria“ írja, hogy Stefan cel Mare hazájában
a románajkú parasztság anyanyelvén még igaz-
ságát nem keresheti. Az aranygalléros ruthén
és zsidó bírák mindegyre azt ordítják a szegény
boeskoros románra: „Howore po ruski!“ (Be-
szélj ruthéniül!), ha anyanyelvén próbál meg-
szólalni. Úgy bánnak a szegény román paraszt-
tal, mint a marhával, vagy valami árucikkkel.
Sajnos — mondja a Patria — hogy az égbe-
kiáltó állapotokon az a néhány románajkú, a
ki tagja a bírói karnak, vagy nem akar, vagy
nem tud segíteni. Legszomorúbb azonban az,
hogy a románajkú ügyvédek, a kik különben
függetlenek lennének, nem veszik kezükbe a
nemzeti mozgalom vezetését, mint más or-
szágokban (pl. nálunk!) hanem csak a gesefelt
nézik. — Ugy-e Maniu, Lukaesiu és Vajda-Voi-
voda igazgató urak, mégsem olyan páratlanul
rossz a románok helyzete — Magyarországon,
mint önök állítják? Menjenek csak Buko-
vinába!

— **Komp-közlekedés.** Marospartus mel-
lett a Maros az allami hidat még március 9-én
elszakította s azóta a kecsiközlekedés Gyula-
fehérvár, Alvinc és Szászsebes között szünetelt
egészen március 27-ig, mikor is a folyóra
kompot rendeztek be, s most már a forgalmat
nagy nehezen le lehet bonyolítani.

IRODALOM. MŰVÉSZET.

* **Magyar büntetőjog** második javított és
a büntető novellával kiegészített kiadás. Irta:
Dr. Atzél Béla, a jogtudományok doktora, ügy-
véd, gyulafehérvári törvényszéki bíró. A tudomá-
nyos zsebkönyvtár 39—40. számú füzet, ki-
adja a Stampfel féle könyvkiadóhivatal, ára 120
fillér. Ezen mű első kiadása 5000 példányban
kelt el, s mivel a régen várt Büntető novella
már napvilágot látott, a tudós szerző szüksé-
gesnek tartotta, hogy az 1908. év október 1-én
már életbelépett Büntető novellát is művébe
beillesse e munkájából második kiadást is
rendezzen. E becses munka felőli a magyar
büntetőtörvénykönyv és a büntető novellában
előforduló büntetéseket, vétségeket; felsorolja
először az általános határozatokat, a különös
részben pedig részletesen kiterjed a bünteték
és vétségek neveire és azok büntetésére. Ez
az utóbbi részből csupán néhány fejezetet ne-
vezünk meg annak igazolására, hogy e mű mi-
lyen szükséges nemcsak a joghallgatók, jogszá-
gorlók, ügyvédi és bírói vizsgára készülőknek,
hanem a lelkesek, pedagógusok, népnevelők és
moralistáknak is, ha a gondozásukra bízott
népet a büntetettől megóvni akarják. I. Feje-

zet: A felségsértés. II. Fejezet: a király és ki-
rályi ház tagjainak bántalmazása, megsértése.
III. Fejezet: a katonai és diplomáciai hűtlenség.
XII. Fejezet: A hamis tanúzás és hamis eskü.
XV. Fejezet: kettős házasság. XVII. Fejezet:
Rágalmazás és becsületsértés. XIX. Fejezet:
A párviadal. XX. Fejezet: a testi sértés stb.
stb. Egyszóval XLII. fejezetben felőli az egész
magyar büntetőjogot, s ennél fogva a legjobb
meggyőződéssel ajánljuk e nagy tudással és
széles látkörrel megírt munkát lapunk minden
olvasójának. Ugyanezen szerző még a következő
munkákat írta: Ausztriai általános magánjog.
Bűnvádi perrendtartás. Kereskedelmi vétségek.
A kihágások könyve. Mindezen művek a tudomá-
nyos zsebkönyvtárban láttak napvilágot.

CSARNOK.

Oláhláposbányai rom. kath. egy- házközség története.

(Folytatás.)

IV. Szent kereszt kápolna.

Azon a helyen, ahol a tűzvész által el-
pusztult első templom állott, a Decr. visit.
1836. c. III. szerint Moldován Tivadar-kinestári
koresmáros (arendator) költségén 1826-ban egy
fakereszt, rajta feszület állítottatott fel. A szük-
séges fenntartási összegekről pedig a hívek gon-
doskodtak, letévén 20 frtot örök alapul.

Nagyon jól tudjuk, hogy az ily bádogból,
vagy rézből készült kegytárgyak, mily rövid
ideig tartanak, kivált, ha az időviszonyainak
kívül, még más romboló körülményeknek is ki-
vannak téve, mint itt is: a kohófüst pusztítá-
sának. Ekkor még a kohóüzem Oláhláposbányán
volt. Ez a körülmény indította selyei szünetesü
Peterfi János helyi lelkészt, mint ő maga is
megjegyzí, „crux ustrinali fumo valve vitata“,
hogy a kereszt épségeről másképp gondoskod-
jék. A hitközséggel egyetértve a megrongált
feszületet, illetve keresztet kivételti s annak
helyére 7 láb széles, 8 láb hosszú és 11 láb
magas kápolnát emeltetett köből. Ezen kápolnába
helyezik el Blaschka Vilmos helybeli bányafő-
nök által ajándékozott márvány keresztet. (Crux
marmorea.)

Hogy a kápolna építési költségeit miből
fedeztek, nyomára nem akadtam, lehet, hogy
közkölségen. Az örök alapul letett 20 frtot
egy látszik a lelkész privátum kezelte, mert a
templom régi számadásai közt nem találtam
reá. De még ez a 20 frt is egy kissé zavaros,
mert a fentemlített classicus hely említett tesz,
hogy 1822-ben Horgospatakán (olim Sztrimbuly)
Novák János arendator keresztet emeltetett s
halála után 50 frtot akar hagyományozni ennek
fenntartási költségei fedezésére, de ugylátszik a
fundator még életében se gondoskodott a ke-
reszt épségben tartásáról, mert a lelkész így
nyilatkozik: „nobili huic suo officio, hucusque
defuit, et crux in vili statu existit.“

Már most, ha Novák uram az ígért 50
frtot letette volna, ehhez adva oláhláposbá-
nyai 20 frtnyi tóket, 70 frtnak kellene lenni.
1822-től 1852—53. évig semmi feljegyzést nem
kaptam ezen összeg gyümölcsözletésére vonat-
kozólag.

1852/3-ban az oláhláposbányai ájtatos ala-
pítványok számviteli könyveben ez áll: Capella
s. Crucis in Oláhláposbánya, et s. Crucis in
Strimbuly habet capit. 50 fl. Ezen évtől kezdve
kamatozik a tóke (Palmer Endre gondnoksága
alatt), de hogy csakugyan nem egész tiszta
a dolog, Haynald Lajos erdélyi püspök 1605—

1860. számú leiratából is kitűnik: „Kedves fiam! Folyó év május 5-én 11. sz. alatt kelt felterjesztésem folytán kijelentem, hogy a megyei számvizsgáló hivatalnak meghagyatott, miszerint az oláhláposbányai kápolna és a sztrimbulyi kereszt alapítványi számadásaira kiadott abszolutionalisokban előforduló netalan hibás elnevezésre nézve a kiigazítás megtétele vegett nyilatkozok.” A kápolnát ekkor javították.

1859—60-ban a 66 frt. 06 kr-ra összegyűlt összeget 1730—1860. számú püspöki rendeltetése két felé osztják, még pedig úgy, hogy a kápolna is 33 frt. 03 krt., a horgospataki kereszt is 33 frt. 03 krt. kap.

1891. év elején vagyoni állás:

- a) m. járadék kötvényben van . . . 30 frt 50 kr.
- b) Busetzkó Sándornak 35 frt — kr.
- c) Kézpénzben 4 frt 37 kr.

Ami ezen épületnek kápolna elnevezését illeti, alig felel meg elnevezésének, mert sem alkotásánál, sem rendeltetésénél fogva erre a névre nem szolgál erre. Egy egyszerű, bolthajtásos kis épület, benne oltarhoz hasonló emelvény, rajta egy nagyobb feszület, mely az útról szabadon látható. A bányásznap az úton való jártában-keltében nagy tiszteletben részesíti.

1872-ben a kápolna előreszén levő ékesége megfestésére, kerítése, ajtaja s fedele megfestésére 10 frt 13 kr. fordítottak.

1879-ben kimeszelik, kerítését megjavítják 5 frt 10 kr. összeg erejéig. 1883-ban újra zsindelezyik, szóval minden második-harmadik évben reparációt igényel.

1897. évtől a kápolna alapja a keresztnek alapjával együtt, egy tetel alatt kezelik. Ugyanezen évben a tetőzetét plehvel fedik be, az egészet renoválják. A kijavításra 74 frt 52 kr. adatik ki 2266—1897. sz. püspöki engedellyel. Jelenleg szinten renovációra vár. Isteni tisztelet helyeül régente nem használták. Én, mint már bevert szokást találtam, hogy keresztjáró 3 ik napján és Úrnapiján a (3-ik oltár) körmenet ide jön.

Különben a vallásos élet gyakorlására, a vallásos érzelim apolására a fentemlített körülményen kívül még azzal is közremunkál, hogy minden pénteken, vasár- és ünnepek estején a kereszt előtt függő színes üvegű lámpa ég. Magikus fénnel világítja meg belülről a kápolnát, mintegy jelzi a keresztén függő Üdvözítő ama szeretetét, mellyel a napi fáradtságos munka után edesen pihenő hivei fölött örködik.

V. Mária oltár fenntartási alapja.

Mihelyt Oláhláposbányán 1884-ben az „Elő-rózsafüzér Társulat” megalakul, Miki Antal községi bíró egy Immaculata szoborral díszeskedő új mellékoltárt készíttetett az Isten Anyja tiszteletének fejlesztésére és apolására.

Addig is, míg a nemes jötevő annak fenntartásáról gondoskodott volna, több buzgó nőnek azon gondolatja támadt, hogy a nevezett oltár fenntartására szombatonként perselypénnel gyűjtögettesek. 1887. január 9-én meg is kezdődik a gyűjtés, s idők folyamán oly szép összeg gyűl össze (évente 25 frttól 30 frtig), hogy — eltekintve Miki Antalnak a Mária-oltár fenntartására 1887. március 2-án letett 10 frt. alapítványától, megerősítve 923—1887. sz. a. — jelenleg 914 kor. 46 fillér tőkével rendelkezik,

1908. január 1-től számítandó 5%-os kamattal.

Az oltár 110 frtba került, a szobrot Tirolból hozatták Purger képfaragó gyárából 55 frt.

Ezen oltáron való misézhetést is kieszközli a lelkész 1321—1885. püspöki magas szám alatt, mi célból Lönhart Ferenc ökszcementiája egy oltárkövet is küld. Az első misét (lelkész igérete szerint) ökszcementiájáért, mint kegyes jötevőért (a Mária Társulat díszes lobogójára 40 frtot adott), mondatott.

Megjegyzendő, hogy ezen alap vagyonához nem szabad nyulni, mert az alapítók szándéka az, hogy egy új oltár építtessék rajta, amikor okvetlen szükség lesz egy új oltárra, tehát a cím nem megfelelő a rendeltetésnek.

A fent említett perselyezés, hogy mikor szűnt be? nem állapíthatam meg. Ma már nem divik.

Jötevői számosak, nagyobb összeget Mirth Mária 5 frt. és Sneff József verespataki alesperes-plébános 120 koronát adtak.

VI. A z o l á h l á p o s b á n y a i r ó m . k a t h . e g y h á z k ö z s e g a l s ó v é g é n l é v ő u . n . H ö l l ö s y - f é l e k e r e s z t f e n n t a r t á s i a l a p j a .

Keletkezett 1864. június 8-án, azon 10 frtnyi alaptőkeből, melyet Hollósy Antal hívő a jó Istennek vele közölt jötevényeiért hálaiból tett le. Ugyanakkor állítatot egy keresztet is feszülettel.

Erdélyi püspök úr 1066—1864. magas szám alatt örömmel megerősíti s Nagy Ignác lelkész egyben annak megadására felhatalmazza.

A tőke 6%-os kamattal az alapítástól 1891-ig 33 frt. 69 frtig nőtte ki magát.

1886-ban renoválják. Ugyanakkor a Novák alaptól 13 frt. 93 krt. kölcsönt vesz, amit vissza fizet pár év alatt.

Az idő megvise, nemsokára ez is megújítandó.

VII. O l á h l á p o s b á n y a f e l s ő v é g é n á l l ó u . n . H a n s c h i l d - f é l e k e r e s z t f e n n t a r t á s i a l a p j a .

Hanschild János kovács mester 1844-ben 10 frtot tesz le ezen kereszt fenntartási alapján. Erről szóló alapító levelet ugyanazon év szept. 16-áról keltezte. németül állítja ki, de megerősítve csak 1868. február 27-án lett 611. sz. alatt.

Mivel a tőkét magánál tartotta, így nem kamatozott. 1868-ban sikerült Nagy Ignácnak 12 frtot valahogy tőle megszerezni, ezen időtől hűen szolgálja célját, rendeltetését az alap.

VIII. I s k o l á b a j á r ó r ó m . k a t h . s z e g é n y t a n u l ó k k ö n y v a l a p j a .

Abban az időben, mikor még az ingyen iskoláztatásról még szó se volt, Bakk Endre plébános a tanulóknak ingyen tankönyvekkel való ellátásáról is gondoskodott.

1874. július hó 8-án kelt alapítványi oklevele szerint, egy ünnepélyes házasság megkötése alkalmával kapott 10 frt. stolaris jövedelmét „H e l l é n - l é l e a l a p í t v á n y ” cím alatt, ezen célra teszi le.

Mivel meglehetősen kamatot szedtek a kikölcsönzött tőke után, 10 év múlva már 81 frt. 50 kr. aappal rendelkezik. Amint az alapító megjegyzi, a magas kamattal, sem uszora szándék, sem tény nincs, mert a kamat, csak az

illetők gyermekei, unokái és nemzetsége javára száll vissza.

Ezen alap növelésére fordították a lelkészek, mint iskolászek elnökök az iskolai mulasztásokért járó büntetéspenzt, az iskolai ünnepek, pásztorjátékok tiszta jövedelmét, kegyes adományokat, így pl. Sneff József verespataki alesperes-plébános 1901-ben 20 koronát küld ezen alapnak, stb., ily gondozás mellett 1908-ban az alap vagyoni állása a következő:

- a) Kézpénzben 23 K. 44 f.
- b) Kamatozó tőkében (Adóslevél) 124 „ — „
- c) A magyarláposi tkp. 5% a . . . 223 „ 09 „

Összesen: 370 K. 53 f.

Ezen alap, az iskolás gyermekek ruházati alapjával együtt sok megtámadásnak volt kitéve. 1897-ben a kinstári róm. kath. jellegű iskola ugyanis államosítottván, az iskolai gondnokság, ezen alapoknak, az állami iskola részére való kiadását praetendálta.

S már-már erőszakoskodásaikkal annyira mentek, hogy majdnem célt értek, de a lelkész érélyes ellenállásán, s különösen Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök úr ökszcementiája magas közbelépése folytán, hajótörést szenvedtek.

A 3062—1897. számú leiratban kimondja, hogy miután az alapítvány a róm. kath. iskola céljaira lett téve, illetve a róm. kath. plébánosok által gyűjtve, a róm. kath. egyházközség által kezelve s a számodások az egyházi főhatóság-hoz felterjesztve, szigoruan elrendeli, hogy ezen alapítvány — rendelkezéséhez híven — ezentul is az eddigi módon kezeltesék és használtassék. Azokhoz sem más felekezet, sem az állami iskola jogot nem tarthat.

Miután a főpásztori erély és bölcsesség, a nyílt támadással szemben győzött, az egyház vagyonának ellensége az alattomos taktikához folyamodnak. Az oláhokat bujtogatták fel, azzal ámitván őket, hogy ehhez a gör. kath. is joguk van. Legalább erre enged következtetni Bárány Lukács főesperes 104—1897. számú, a lelkészhez intézett leirata, melyben kimerítő jelentést kér az alapra vonatkozólag s igazolni kell különösen azt, hogy a görög katolikusok jogot nem formálhatnak ehhez az alaphoz. Uglátszik, hogy ezen az úton se értek el céljukat.

IX. A z o l á h l á p o s b á n y a i i s k o l á b a j á r ó r ó m . k a t h . s z e g é n y t a n u l ó k f e l r u h á z á s i a l a p j a .

A tettekben nyilvánuló keresztény felebaráti szeretet — mely az isteni Üdvözítő parancsa folytán leginkább a szegényeket, árvákat veszi pártfogásba — vezérelte a mindenkori oláhláposbányai rk. lelkészeket, hogy minden alkalmat felhasználva, oly állapot létesítsenek, melynek kamataiból az oláhláposbányai iskolába járó rk. szegény, de szorgalmas és jómagaviseletű tanuló felruházása eszközölhető legyen.

Alapítási ideje Sneff József lelkészkedési idejére esik, ki a kinstári rk. jellegű iskola buzgó tanítóival együtt az iskolás gyermekekkel és még műkedvelőkkel is szindarabot adatván elé; s különösen a karácsonkor szokásos pásztorjátékok előadása alkalmával begyűlt összeg tiszta jövedelmét mindig ehez az alaphoz csatolták, nem is említve — mert hosszú volna — azok díszes sorát, kik ezen kívül is hozzájá-

ELSŐ SZENT ÁLDOZÁSI EMLÉKKÉPEK, valamint mindennemű szent képecskék

legnagyobb választékban, különféle alakban és a legjobb kivitelben, magyar, német vagy tót szójeggyel a legjutányosabb árban kaphatók Buzárovits Gusztáv könyvkereskedésében Esztergomban. — Mutatóvány-képek és árjegyzékek ingyen és bérmentve. —

rultak fillérekkel e charitatív intézmény létesüléséhez.

1891-ben január 1-vel keltezett kötelezvény szerint 139 frt. 8%-os kamattal van kiadva.

1896. év elején 1432. püspöki kegyes felmentvény szerint a könyvalappal együtt van kitüntetve 390 frt. 84 kr.

1898. elejére az 1897-ik évi Pénztári napló szerint már csak 268 frt. 22 kr. van kitüntetve a könyvalappal együtt; még pedig a takarékpénztárban 46 frt. 15 kr. és a 2-dik folyó szám alatt jelzett 222 frt. 07 kr. tőke, de hogy ez kinél van, nincs adat róla.

1901. évben, tehát 10 év múlva, midőn már a könyvalaptól külön van választva, csak az 1891-iki összeggel, vagyis 139 frt. = 278 korona tőkével rendelkezik.

Szerkesztői üzenetek.

R. Nagyenyed. A költeményt némely fogyatékosága miatt nem közölhetjük, bár igen szép gondolatok vannak benne. Az írók képességeit jól ismerjük, s egy pár közjogi, politikai cikket köszönettel fogadjunk.

Z. A.-né Zalatna. Március 7-ikén történt eseményekről, ápril 1-én tudósítást nem közölhetünk. A posta onnan három óra alatt hozzánk röpti a hirt.

Fl. A. Kolozsár. A miről ön márc. 24-én értesít, azt mi március 11-én már megirtuk. Olvassa el a „K.” 10-ik számát.

Kitüntetve az 1907. évi Pécsi országos kiállítás alkalmával
: : az Országos Iparegyesületi nagy ezüstéremmel. : :
Alapított: 1873 Telefonszám: 424.

KRISZTIAN JÓZSEF ÉS FIA

mézeskalácsos és viaszgyertyaöntő, méz-, viasz-
és fátklya raktára a pécsi Székesegyház viasz-
gyertya szállítója, PÉCSETT.

Főüzlet: Fióküzlet:
SZIGETORSZÁG-ÚT 3. SZ. JÓKAI-TÉR 9. SZ.

Ajánljuk a főtisztelendő papságnak
füstmentes, szagmentes és nem cse-
pegő valódi méhviaszgyertyáit.

Alapított 1840-ben.
1890-ben állami ezüst-
éremmel kitüntetve. : :

Hönig Frigyes

cs. és kir. szabadalmazott
haranggyár, ARAD,
Rákóczy-utca 11—28.

Ajánlja a hangoknak elő-
revaló meghatározásával

saját találmányú cs. és kir. sza-
badalmazott harangjait, melyekkel
igen tetemes súly és ármegtakarítás éretik el-
p. u. egy ilyen szabadalmazott 260 kg. súlyú
harang hangja egy más régebbi szerkezetű 460
kg. harang hangjával egyenlő.

A legújabb ingó rendszerű for-
gatható vasharang felszerelést, melyek,
a tornyot nem rázkódtatják, járásuk oly könnyű,
nyed, hogy egy gyermek is több harangot
huzhat egyszerre.

Régi harangoknak ilyen forgatható könnyen huz-
ható vasszerelésre való átalakítását, — repedt haran-
goknak újraláló öntését vagy csekély felülízetés
mellett való becsérelését.

Tüzmentes és szilárd vasharang-állványokat.

Több évi szavatolás. Kedvező fizetési feltételek.

Képes árlapot és költségvetést díjmentesen küld.

FLEISCHER JÁNOS

(Keresztény katolikus cég)
egyházi ruha és reverenda-szabó
PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képezi a legjobb
szabású, minőségű és finoman kidolgozott **re-
verendák és címádák, papi civil öltönyök**
előállítására.

Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztem be. **Mindenemű egy-
házi ruhák** (casulák, pluvialék, velumok, bal-
dacinumok, minisztráns ruhák, zászlok, lobogók,
karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítenek.

Nem kell sem Budapestre, sem Bécsbe menni.
Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi
céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség**
tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól
közszoöltetnek.

! **Költségvetés, árjegyzék ingyen.** !
— **Személyesen is megjelenek** — !

SIMON LÁSZLÓ

orgona és harmonium készítő
KOLOZSVÁRT, JÓKAI-UTCA 5. SZ.

Elvállalok bármily kivitelű új orgona ké-
szítést, átalakítást, kibővítést és hangolást,
valamint iskolai harmonium készítést.

Továbbá oltár és szöszék fölé koronákat
jótállás mellett szilárd anyagból és a kitzőtt
időre pontosan elkészítve.

Szíves partfogását kéri

mely tisztelettel **Simon László**
orgona készítő.

FIGYELEM!

**50.000 pár cipő kerül eladásra.
4 pár cipő csak 7 kor. 50 fillér.**

A rossz pénzügyi viszonyok miatt több nagy
cipőgyár készletét olcsón és mélyen az elő-
állítási áron alul vettem meg és hogy óriási
készletemet eladhassam, mindenkének adok
7 kor. 50 fill.-ért 2 pár férfi- és 2 pár női
cipőt barna vagy fekete színben szegzett erős
bőrtalppal és sarokkal legújabb facon tetszés
szerinti nagyságban. Mind a négy pár csak
7 korona 50 fillér. Utánvétellel megrendelhető

R. Reiner, Schuh-Export Krakau Nr. 425.

Meg nem felelő árút kicsérélünk, vagy a pénzt vissza.

DOBROWSZKI KÁROLY

kályhakészítő, cserépkályha raktára

GYULAFEHÉRVÁRT.

Raktár: Nagyszébenben Jickeli F. Károlynál. Állandó nagy raktár.

Tüzmentes, divatos stílusban készítek cserépkályhákat, szabadalmazott

Patent Fűtő Multiplikátor gyors melegadás

a legszebb színekben, u. m. barna, zöld, elefántesont, fehér, samoa, drapp,
borsószöld, almazöld, víz zöld, égkék, világosbarna, gesztenyebarna, majolika stb.
Fürdőkád burkolatok, Fayenc porcellán lemezekből, porcellán takaréktűzhely
fehér és kék színben. Régi kályhák javítását és átrakását elvállalom 2—3
évi jótállás mellett.

Pontos kiszolgálás, jutányos árak!

Kiváló tisztelettel

Dobrowszky Károly.

Alkalmos olvasmányok
a nagybőjtjre!

Dr. Prohászka Ottokár

székesfehérvári püspök úrnak legutóbb megje-
lent nagyszabású műve:

Elmélkedések az evangéliumról.

E kiváló mű finom bibliapapírra van nyomtatva
kis 8-adrét alakban 736 oldalra terjed.

Ára vászonkötésben 8 kor., bőrkötésben 10 kor.
Kaphato Buzárovits Gusztáv könyvkiadóhiva-
talában Esztergomban.

Ugyanott kapható az illusztris szerzőnek ed-
dig megjelent többi nagybecsű műve is, úgy mint:

**Isten és a Világ. Különös tekintettel a
természettudományra.** Második kiadás. Nagy
8-adrét, 250 oldal. Ára füzve 2 kor. 40 fill., kötve
3 kor. 40 fill.

A keresztény bűnbánat és bűnbocsánat.
A budapesti m. kir. tudományegyetem hittani
kara által a Horváth-féle jutalommal kitüntet-
ett pályamunka. Második kiadás. Nagy 8-adrét,
225 oldal. Ára füzve 4 kor., kötve 5 kor.

**Föld és Ég. Kutatások a geologia és
theologia érintkező pontjai körül.** Harmadik
kiadás. Nagy 8-adrét, 462 oldal. Ára füzve 6
kor., kötve 7 kor. 50 fillér.

Dominus Jesus. Nyolc konferencia, melyet
a budapesti egyetemi templomban tartott
dr. Prohászka Ottokár. Második kiadás. 8-ad-
rét, 118. oldal. Ára füzve 1 kor. 20 fill., kötve
1 kor. 80 fillér.

A diadalmas világnézet. Második kiadás.
Nagy 8-adrét, XII. és 292 oldal. Ára füzve
4 kor., kötve 5 kor. 20 fill.

Egyben ajánlom a fűző urak becses figyel-
mébe dúsan berendezett és nagy választékú
szent kép, rózsafüzér és imakönyv raktárho-
mat a legutányosabb árak mellett.

Mutatvány küldeményeket választás végett,
valamint minta-képeket kívánatra szívesen küld

Buzárovits Gusztáv

könyvkiadóhivatala, könyv- és műkereskedése
Esztergomban.

Papp György könyvnyomdája Gyulafehérvár

Legujabb könyvnyomda Alsófehérvármegyében.

Szállítója és nyomtatója:

a Nagyméltóságu és főtitiztelendő erdélyi püspöki hivatalnak, a gyulafehérvári ev. ref. esperesi hivatalnak, az Erdélyi róm. kath. Irodalmi Társulatnak, a Gyulafehérvári róm. kath. főgimnáziumnak, a Gyulafehérvári kir. törvénytársaságnak és kir. ügyészségnek, Gyulafehérvár sz. kir. város tanácsának, a Gyulafehérvári takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári népbank részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári „Julia“ takarékpénztár részvénytársaságnak, a Gyulafehérvári püspöki elemi és polgári leányiskolának, a Gyulafehérvári állami elemi és Gyulafehérvári iparos és kereskedő tanonciskolának, a Gyulafehérvári kir. közjegyzői hivatalnak, az összes ügyvédi irodáknak, a gyulafehérvári és vidéki nagyobb kereskedő cégeknek, a Gyulafehérvári „Johanna“ gőzmalomnak, a Zalatnai állami kőfaragó és kőcsiszoló ipari szakiskolának, a Zalatnai takarékpénztár részvénytársaságnak stb. és az erdélyrészi róm. kath. lelkési hivatalok egy nagyobb részének.

♣♣♣♣♣ **Állandó kiadványai** ♣♣♣♣♣

KÖZMŰVELŐDÉS

Politikai, társadalmi, rk. vallási-irodalmi és szép-
* * * * * irodalmi heti közlöny. * * * * *
Az erd. róm. kath. Irodalmi Társulat
tulajdonában.
XXX-ik évfolyam.

Gyulafehérvári Hírlap

Politikai, társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági
* * * * * hetilap. * * * * *
Saját tulajdonában.
XXVI. évfolyam.

Erdélyi Oltáregyes. Lap

Az oltáregyesületek hivatalos közlönye. V. évfolyam.
Megjelenik füzet alakban havonként egy-
szer két nyomtatott iv terjedelemben.
Előfizetési ára egész évre 2 korona.

E nyomdában jelentek meg továbbá és kaphatók a következő művek:

PÜSPÖKMEGYEI ZSINAT.

Jrta: Forster János, szentszéki tanácsos.

Háromszáztizenkét sűrűn nyomtatott oldalon tájékoztat ezen, az olvasó külön észrevételeinek feljegyzésére szolgáló margóval ellátott vastag füzet a megyei zsinat megtartásának módjáról és szükséges előkészületeiről, az erdélyi speciális viszonyok tekintetbe vételével, a következő tartalom-jegyzék szerinti sorrendben: Előszó. — A zsinatról általában. — Megyei zsinat Erdélyben 1822-ik évben. — A kolozsvári 1848. évi zsinat. (?) — A megyei zsinat előkészítése, — összehívása, — helye és ideje, — tagjai, — hatásköre, — tisztviselői. — A zsinati ügymenet leírása. — A zsinat tárgyalási anyagáról. — A hitgizságok hirdetése. — A prédikálás, hitoktatás. — A szentségek. — A keresztiség. — A bérálás. — Az Eucharistia. — A bűnbánat. — Az utolsó kenet. — Az egyházi rend. — A házasság. — A papság tökéletes élete. — A testületi tisztesség. — A pap háztája. — Testületi szellem. — A zsinat egyéb teendői. — A szerzetesek ügye. — A hívó nép erkölcsi nevelése. — A hivatalos ügykezelés. — Az egyházi bíráskodás. — Zárószó.

A füzet ára 2 korona. Bérmentes küldéssel 2 kor. 20 fillér.

Intencios könyv.

(Liber intentionum.)

A szentmisék naponkénti folytatolagos végzésének kimutatására szolgáló rovatos könyv akár egyes áldozatoknak, **ad personam**, akár nagyobb egyházak vagy szerzetestestületek sekrestyeigazgatói számára.

Ára 1 kor. 60 fillér, portómentes küldéssel 2 korona.

Az élet értéke és jelentősége.

Bilczewski József lembergi püspök körlevele a középiskolai tanulókhöz. Ford. Szporni János, főgimn. tanár.
Ára 20 fillér.

A gyermekek házi neveléséről.

Jrta: Báliuth György.

Ára 10 fillér.

Papi nyugdíj könyvecske. Ára 20 fillér.

Lelkészi hivatali nyomtatványok, püspöki, esperesi, lelkészi címmel nyomtatott levélpapírok, levélborítékok stb. stb. nagyraktára.